

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-02-12 Nr. 429-24
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjos X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. rugpjūčio 5 d. pareiškėja iš savo sąskaitos banke „Swedbank“, AB, į savo sąskaitą banke inicijavo 2 000 USD mokėjimo pavedimą (toliau – mokėjimo pavedimas), tačiau bankas šio mokėjimo pavedimo į pareiškėjos sąskaitą banke neįskaitė, nes pareiškėja bankui nebuvo pateikusi banko prašomos informacijos, susijusios su mokesčiais, ir dėl to bankas buvo apribojęs pareiškėjos galimybę naudotis jos banko sąskaita. Bankas gautą pinigų sumą grąžino atgal į pareiškėjos sąskaitą banke „Swedbank“, AB.

Tačiau, bankams tarpininkams nuskaičius už mokėjimo pavedimo įvykdymą taikomus mokesčius, į pareiškėjos sąskaitą banke „Swedbank“, AB, buvo grąžinta 1 938 USD suma. Pareiškėja kreipėsi į banką, kad šis grąžintų bankų tarpininkų nuskaičiuotą 62 USD komisinį mokestį, nepavykus su banku išspręsti ginčo, pareiškėja 2023 m. rugpjūčio 16 d. pateikė prašymą Lietuvos bankui išnagrinėti vartojimo ginčą ir įpareigoti banką pareiškėjai grąžinti bankų tarpininkų nuskaičiuotą 62 USD komisinį mokestį. Ginčo nagrinėjimo metu bankas informavo Lietuvos banką, kad 62 USD komisinį mokestį pritaikė ne pats bankas, o kiti bankai tarpininkai, tačiau gera valia priėmė sprendimą kompensuoti pareiškėjai bankų tarpininkų nuskaičiuotą 62 USD komisinį mokestį. Lietuvos bankas nutraukė kilusio ginčo nagrinėjimą, ginčo šalims susitaikius.

2023 m. rugsėjo 18 d. iš pareiškėjos asmeninės sąskaitos banke „Swedbank“, AB, buvo nuskaičiuotas 40 USD bankų tarpininkų komisinis mokestis už to paties mokėjimo pavedimo įvykdymą. Pareiškėja pakartotinai kreipėsi į Lietuvos banką prašydama įpareigoti banką grąžinti iš jos banke „Swedbank“, AB, esančios sąskaitos nurašytą 40 USD bankų tarpininkų komisinį mokestį.

Pareiškėja paaiškino, kad, inicijuodama mokėjimo pavedimą iš savo sąskaitos banke „Swedbank“, AB, maniusi, kad jos paskyra banke yra aktyvi, ir neplanavusi už mokėjimo pavedimo vykdymą mokėti jokių papildomų mokesčių. Pareiškėjos teigimu, dėl to, kad bankas savo mobiliojoje programėlėje nepanaikino pinigų siuntimo funkcijos „Pridėti lėšų“ aktyvumo, pareiškėja inicijavo mokėjimo pavedimą, kuris neteisėtai buvo grąžintas, o pareiškėja patyrė 40 USD nuotolį. Pareiškėjos teigimu, būtent bankas yra atsakingas už tai, kad iš jos banke „Swedbank“, AB, esančios sąskaitos buvo nurašytas 40 USD bankų tarpininkų komisinis mokestis, dėl to reikalavimą grąžinti 40 USD sumą teikė būtent bankui. Pareiškėja teigė bankui „Swedbank“, AB, neturinti jokių pretenzijų.

Pareiškėja, be kita ko, prašė pateikti atsakymą, koku pagrindu ir kokiais terminais bankai tarpininkai gali retrospektyviai nuskaityti lėšas iš asmeninės banko sąskaitos be jokio paaiškinimo, bei nurodyti, kokios poveikio priemonės bus pritaikytos bankui, kuris galimai suklaidino pareiškėją, teikdamas informaciją banko programėlėje, nes pareiškėja banko programėlėje nematė, kad jos mokėjimo sąskaita, į kurią vykdė mokėjimo pavedimą, yra apribota.

Remiantis pareiškėjos prašymu Lietuvos banke buvo pradėtos atskiros skundo ir ginčo nagrinėjimo procedūros.

Lietuvos bankas, išnagrinėjęs pareiškėjos pateiktus skundo reikalavimus, 2024 m. sausio 12 d. pareiškėjai pateikė atsakymą, jame paaiškino, kad, įvertinęs surinktą informaciją, nenustatė pagrindo įtarti, kad tiek bankas, tiek bankas „Swedbank“, AB, galėjo pažeisti finansinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų, kurių laikymosi priežiūra priskirta Lietuvos bankui, reikalavimus. Minėtame atsakyme pareiškėjai buvo pažymėta, kad 40 USD bankų tarpininkų komisinis mokestis buvo pritaikytas pagrįstai už banko „Swedbank“, AB, bankų korespondentų pritaikytus mokesčius už mokėjimo pavedimo sugražinimą į pareiškėjos sąskaitą.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsakyme nurodė, kad 40 USD bankų tarpininkų komisinį mokestį pritaikė ne bankas ir ne jo tarpininkai, todėl bankas negali būti laikomas atsakingu už šį kito banko bankų tarpininkų pritaikytą 40 USD komisinį mokestį. Papildomai bankas informavo, kad mokėjimo pavedimas į pareiškėjos sąskaitą banke nebuvo įskaitytas ne dėl banko kaltės, bet dėl pačios pareiškėjos, nes ji bankui neteikė būtinos informacijos, nors bankas ne kartą pareiškėjos to prašė ir pareiškėją informavo apie jos sąskaitai pritaikytus apribojimus.

Bankas neneigė, kad pinigų persiuntimo funkcija „Pridėti lėšų“ buvo aktyvi mokėjimo pavedimo atlikimo dieną, nors pareiškėjos banko sąskaitai buvo taikomi apribojimai, tačiau pabrėžė, kad negali būti laikoma, kad būtent jis suklaidino pareiškėją, remiantis tik programėlės funkcionalumo per pinigų siuntimo funkciją „Pridėti lėšų“ aplinkybe, nes bankas dėjo nuolatines pastangas informuoti pareiškėją apie būtiną pateikti mokesčių informaciją ir pasekmes šios informacijos nepateikus.

Bankas prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl banko atsakymo pareiškėjai grąžinti iš jos banke „Swedbank“, AB, esančios sąskaitos nurašytą 40 USD bankų tarpininkų pritaikytą komisinį mokestį. Pareiškėja teigia, kad būtent bankui kyla civilinė atsakomybė už tai, kad ji iš savo sąskaitos banke „Swedbank“, AB, inicijavo mokėjimo pavedimą į savo sąskaitą banke ir dėl to patyrė nuostolių. Pareiškėjos teigimu, prieš mokėjimo pavedimo inicijavimą bankas savo programėlėje nebuvo tinkamai pateikęs informacijos apie banko sąskaitai taikomus apribojimus, dėl to ji inicijavo mokėjimo pavedimą.

Bankas teigia, kad jis negali būti laikomas atsakingu už kito banko („Swedbank“, AB) nuskaitytą 40 USD bankų tarpininkų komisinį mokestį, taip pat teigia, kad mokėjimo pavedimas nebuvo įskaitytas į pareiškėjos sąskaitą banke ir grąžintas atgal dėl pačios pareiškėjos bankui nepateiktos informacijos, nes dėl to bankas buvo priverstas apriboti pareiškėjos galimybę naudotis banko sąskaita.

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjos ir banko kilusį ginčą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar bankui kyla civilinė atsakomybė už iš pareiškėjos sąskaitos banke „Swedbank“, AB, nurašytą 40 USD bankų tarpininkų komisinį mokestį.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.245 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas. Civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.246–6.249 straipsniai).

Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad civilinė atsakomybė kyla tik tuomet, kai nustatomos visos civilinės atsakomybės sąlygos: neteisėti veiksmai, žala,

priežastinis ryšys ir kaltė, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta atsakomybė be kaltės¹. Kai neįrodyta bent viena iš būtinųjų sąlygų, civilinė atsakomybė negali būti taikoma².

Pareiškėjos teigimu, dėl to, kad bankas savo mobiliojoje programėlėje nepanaikino pinigų siuntimo funkcijos „Pridėti lėšų“ aktyvumo, pareiškėja iš savo sąskaitos banke „Swedbank“, AB, inicijavo mokėjimo pavedimą ir dėl to patyrė nuostolį.

Vertinant šio pareiškėjos teiginio pagrįstumą, pažymėtina, kad, banko pateiktais duomenimis, pareiškėja ne kartą banko buvo informuota apie tai, kad turi bankui pateikti jo prašomą informaciją, susijusią su mokesčiais. Banko pateiktais duomenimis, 2023 m. kovo 24 d. pareiškėjai buvo išsiųstas pirmasis el. laiškas, kuriame prašoma per 90 dienų pateikti mokesčių informaciją kartu nurodant, kodėl ši informacija yra reikalinga. Pareiškėjai tokie el. laiškai buvo siųsti dar tris kartus: 2023 m. kovo 25 d., 2023 m. balandžio 25 d. ir 2023 m. gegužės 14 d. Tačiau pareiškėja į šiuos banko siųstus pranešimus neregavo, dėl to bankas 2023 m. birželio 23 d. išsiuntė pareiškėjai pranešimą, kuriame nurodė, kad pareiškėjos banko sąskaita buvo apribota, todėl į ją nebegalima įnešti lėšų.

Svarbu pažymėti, kad, įvertinęs nagrinėjant skundą surinktą informaciją, Lietuvos bankas nenustatė, kad bankas netinkamai informavo pareiškėją apie pareiškėjos sąskaitai pritaikytus ribojimus ir todėl pažeidė finansų rinką reglamentuojančių teisės aktų, kurių priežiūra priskirta Lietuvos bankui, nurodymus.

Taigi, ginčo byloje turimi duomenys patvirtina, kad pareiškėja, prieš atlikdama mokėjimo pavedimą iš savo sąskaitos „Swedbank“, AB, buvo gavusi banko informaciją, kad jos banko sąskaitai, į kurią ji nori, kad būtų įskaityti pinigai, yra taikomi apribojimai ir dėl kokių priežasčių. Galima daryti išvadą, kad ginčo byloje nėra įrodymų, kad bankas atliko kokius nors neteisėtus veiksmus.

Svarbu tai, kad, vadovaujantis civilinio proceso rungtyniškumo principu, ginčo šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 12, 178 straipsniai). Įvertinus pareiškėjos pateiktus duomenis, kuriais yra grindžiami banko neteisėti veiksmai, galima daryti išvadą, kad pareiškėja nepateikė įrodymų, kurie patvirtintų, kad bankas, apribojęs pareiškėjos galimybę naudotis savo banko sąskaita ir neįskaitydamas į pareiškėjos banko sąskaitą mokėjimo pavedimo bei jį gražindamas atgal į banko „Swedbank“, AB, sąskaitą, atliko kokius nors neteisėtus veiksmus. Be to, 40 USD bankų tarpininkų komisinis mokestis buvo pritaikytas būtent banko „Swedbank“, AB, bankų tarpininkų, o ne paties banko. Tačiau, kaip ir minėta, pareiškėja pačiam bankui „Swedbank“, AB, jokio reikalavimo dėl iš jos banko sąskaitos nurašytos 40 USD sumos neteikė.

Neteisėti veiksmai yra būtina civilinės atsakomybės sąlyga, t. y., nenustačius neteisėtų veiksmų fakto, nėra pagrindo civilinei atsakomybei kilti ir pagrindo patirtai žalai atlyginti. Ginčo byloje nenustačius, kad bankas, gražindamas mokėjimo pavedimą atgal į pareiškėjos sąskaitą banke „Swedbank“, AB, atliko neteisėtus veiksmus, kitos civilinės atsakomybės sąlygos – žala ir priežastinis ryšys tarp žalos bei neteisėtų veiksmų – nenustatinėtina. Darytina išvada, kad, neįrodžius neteisėtų veiksmų fakto, bankui nekyla civilinė atsakomybė ir bankas neturi pagrindo atlyginti banko „Swedbank“, AB, nuskaityto 40 USD bankų tarpininkų komisinio mokesčio.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisko. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliam atsakymui į kiekvieną šalių argumentą³.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-148-248/2019, 77 punktas.

² Pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-189/2010; 2019 m. birželio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-1089-701/2019, 33 punktas.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis